

6. ORGANIZACJA I ZASADY MONITORINGU SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI NA TERENIE MIASTA SIEDLCE

Zarządzanie systemem gospodarki odpadami na terenie Siedlec powinno być prowadzone w oparciu o odpowiednie przepisy prawa lokalnego (miejscowego).

Zasady i tryb ogłaszania aktów prawa miejscowego określa ustawa o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. Nr 62, poz. 718 i Nr 46, poz. 499).

6.1.ZASADY ZARZĄDZANIA SYSTEMEM GOSPODARKI ODPADAMI

Zarządzanie systemem gospodarki odpadami w mieście Siedlce wynikać będzie z ustawowo określonego zakresu zadań poszczególnych szczebli administracji i samorządów oraz z zadań określonych w Planie Gospodarki Odpadami, zaakceptowanych przez Radę Miasta.

Ponadto Plan Gospodarki Odpadami powinien być skorelowany z systemem planowania obowiązującym na terenie miasta Siedlce, m. in. z Programem Ochrony Środowiska, (którego jest częścią), Planem Zagospodarowania Przestrzennego oraz innymi planami opracowanymi na użytek miasta (np. plan zagospodarowania energii, plan ochrony zdrowia).

Zadania poszczególnych szczebli administracji i samorządów w zakresie gospodarki odpadami wynikające z obowiązujących ustaw

Zadania gmin wynikają z ustawy o samorządzie gminnym z dnia 8 marca 1990 roku oraz ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie z dnia 13 września 1996 roku.

Do zadań własnych gminy należy utrzymanie czystości i porządku w gminie oraz m. in. zapewnienie czystości i porządku na swoim terenie, a także tworzenie warunków niezbędnych do ich utrzymania.

Powyższe zadania gmina powinna realizować na podstawie gminnego planu gospodarki odpadami.

Rada gminy, po zasięgnięciu opinii państwowego terenowego inspektora sanitarnego, w drodze uchwały ustala szczegółowe zasady utrzymania czystości i porządku na terenie gminy w zakresie m. in. : prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, rodzaju urządzeń przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych oraz częstotliwości i sposobu pozbywania się odpadów komunalnych.

Zadania powiatów wynikają z ustawy o samorządzie powiatowym z dnia 5 czerwca 1998 roku, zgodnie z którą powiat wykonuje zadania publiczne o charakterze ponadgminnym m. in. w zakresie ochrony środowiska i przyrody oraz zagospodarowania przestrzennego, nadzoru budowlanego i utrzymania powiatowych obiektów użyteczności publicznej (art. 4).

Zgodnie z art. 41 ustawy, rada powiatu (rada miasta) może stanowić akty prawa miejscowego, m.in. powiatowe (miejskie) przepisy niezbędne do ochrony środowiska naturalnego. Akty prawa miejscowego powiatu (miasta) stanowi rada powiatu (rada miasta) w formie uchwały, jeżeli ustawa upoważniająca do wydania aktu nie stanowi inaczej (art. 42, ust.1). Powiatowe (miejskie) przepisy porządkowe podlegają zatwierdzeniu na najbliższej sesji rady powiatu (rady miasta) (art.42, ust. 3). Starosta (prezydent) przesyła przepisy porządkowe do wiadomości starostom sąsiednich powiatów następnego dnia po ich ustanowieniu (art. 42, ust. 4).

6.2. ZASADY MONITORINGU SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI

Podstawą właściwego systemu oceny realizacji Planu jest prawidłowy system sprawozdawczości oparty na wskaźnikach stanu środowiska i zmiany oddziaływań na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości ekologicznej. Odpowiedni zestaw wskaźników zapewnia sprawne przeprowadzenie monitoringu przedsięwzięć oraz analiz porównawczych i tematycznych, dostarczających rzetelnej informacji o stopniu wdrażania planu.

System monitoringu i oceny zadań i celów zawartych w niniejszym planie gospodarki odpadami dla miasta Siedlce składa się z następujących elementów:

- I. System sprawozdawczości i raportowania przez odpowiednie urzędy i podmioty gospodarcze (z uwzględnieniem obligatoryjnych terminów zawartych w aktach prawnych) oraz wskaźniki realizacyjne zamierzonych działań,
- II. Baza danych o odpadach,
- III. System nadzoru i kontroli.

System sprawozdawczości i raportowania przez odpowiednie urzędy i podmioty gospodarcze (z uwzględnieniem obligatoryjnych terminów zawartych w aktach prawnych) oraz wskaźniki realizacyjne zamierzonych działań

1. Opiniowanie projektu Planu Gospodarki Odpadami

Zgodnie z ustawą o odpadach, projekt planu gospodarki odpadami dla miasta na prawach powiatu podlega opiniowaniu przez Zarząd Województwa.

Zarząd Województwa (Urząd Marszałkowski) opiniuje plan pod kątem zgodności z planem wojewódzkim oraz pod kątem zgodności z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami. Opiniowanie powinno być zakończone w terminie nie dłuższym niż 2 miesiące od dnia otrzymania projektu, nieudzielenie opinii w tym terminie uznaje się za opinie pozytywną.

2. Raporty z wykonania planu

Wdrażanie Planu Gospodarki Odpadami będzie podlegało ocenie w następującym zakresie:

- określenie stopnia wykonania przedsięwzięć,
- określenie stopnia realizacji przyjętych celów,
- oceny rozbieżności między przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizy przyczyn tych rozbieżności.

Sprawozdanie może także zawierać informacje dotyczące zmian w aktach prawnych, założeniach podstawowych, planach wyższego rzędu, co spowoduje konieczność weryfikacji planu i jego aktualizację. Prezydent Miasta przygotowuje sprawozdanie z realizacji planu co 2 lata, które jest przedstawione Radzie Miasta w celu określenia stopnia realizacji planu. Prezydent Miasta na bieżąco kontroluje postęp w zakresie wdrażania przedsięwzięć określonych w planie.

3. Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami

Ustawa o odpadach nakłada obowiązek aktualizowania planu nie rzadziej niż raz na 4 lata. Pod koniec 2007 roku należy zaktualizować plan gospodarki odpadami dla miasta Siedlce. Istnieje możliwość aktualizacji planu przed upływem 4 lat gdy sytuacja lokalna miasta ulegnie zmianie. Proces aktualizacji poprzedza weryfikacja całego planu (stan aktualny gospodarki odpadami, cele krótkoterminowe i długoterminowe, zadania do realizacji).

4. Wskaźniki efektywności Planu Gospodarki Odpadami dla miasta Siedlce

W poniższych tabelach przedstawiono zestawy wskaźników i terminy sprawozdań z monitoringu prowadzonego przez organa odpowiedzialne za realizację Planu Gospodarki Odpadami dla miasta Siedlce.

Tabela 6-1 Wskaźniki monitoringu Planu Gospodarki Odpadami dla miasta Siedlce

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Sprawozdanie		
			miesięczne	kwartalne	roczne
1.	Rejestr podmiotów :				
	- wytwarzających odpady,	ilość			X
	- odzyskujących lub unieszkodliwiających odpady,	ilość			X
	- zbierających/transportujących odpady,	ilość			X
	- eksportujących odpady poza teren miasta	ilość ilość			X X
2.	Ilość odpadów na terenie miasta:				
	- wytworzonych	Mg			X
	- poddanych odzyskowi,	Mg			X
	- unieszkodliwionych (w tym przez składowanie),	Mg			X
	- importowanych,	Mg			X
- eksportowanych	Mg			X	
3	Wykaz innych obiektów, w których są nagromadzone odpady :				
	- typ, ilość odpadów,	Mg			X
	- powierzchnia całkowita (w tym wykorzystana),	m ²			X
	- objętość całkowita (w tym wykorzystana)	m ³			X

Tabela 6-2 Wskaźniki monitoringu prowadzone przez przedsiębiorstwa odpowiedzialne za zbiórkę, transport, odzysk i unieszkodliwianie odpadów komunalnych

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	Sprawozdanie		
			miesięczne	kwartalne	rocznie
1.	Zbiórka odpadów niesortowalnych				
	- cena,	zł/Mg	X	X	X
	- ilość gospodarstw objętych zbiórką, - opinie mieszkańców (badania socjologiczne) pozytywne, negatywne	% ogółu % ogółu			X X
2	Selektywna zbiórka surowców wtórnych:				
	- cena,	zł/Mg	X	X	X
	- ilość gospodarstw uczestniczących w selektywnej zbiórce,	% ogółu			X
	- efekty selektywnej zbiórki (rodzaj i ilość odpadów przeznaczonych do recyklingu) - opinie mieszkańców (badania socjologiczne) pozytywne, negatywne	Mg % ogółu	X X	X X	X X
3.	Selektywna zbiórka odpadów organicznych:				
	- cena,	zł/Mg	X	X	X
	- ilość gospodarstw uczestniczących w selektywnej zbiórce,	% ogółu			X
	- efekty selektywnej zbiórki (rodzaj i ilość odpadów przeznaczonych do recyklingu) - opinie mieszkańców (badania socjologiczne) pozytywne, negatywne	Mg % ogółu	X X	X X	X X

Lp.	Wyszczególnienie	Jedn. miary	Sprawozdanie		
			miesięczne	kwartalne	rocznie
4.	Zbiórka odpadów wielkogabarytowych i budowlanych :				
	- cena,	zł/Mg	X	X	X
	- ilość gospodarstw uczestniczących w selektywnej zbiórce,	% ogółu			X
	- efekty selektywnej zbiórki (rodzaj i ilość odpadów przeznaczonych do recyklingu)	Mg	X	X	X
5.	Zbiórka odpadów niebezpiecznych wydzielonych ze strumienia odpadów komunalnych:				
	- cena,	zł/Mg	X	X	X
	- ilość gospodarstw uczestniczących w selektywnej zbiórce,	% ogółu			X
	- efekty selektywnej zbiórki (rodzaj i ilość odpadów przeznaczonych do recyklingu)	Mg	X	X	X
6.	Instalacje, linie do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów :				
	- termin oddania do eksploatacji,	miesiąc/rok	X	X	X
	- rodzaj i ilość odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwianiu,	Mg			X
	- wolne moce przerobowe	Mg			X
	Oddziaływanie na środowisko :				
	- wody gruntowe,	%norm	X	X	X
- hałas,	dB%norm		X	X	
- powietrze	% normy		X	X	
	Opinie mieszkańców (badania socjologiczne) pozytywne, negatywne	% ogółu			X

Tabela 6-3 Wskaźniki monitorowania Planu Gospodarki Odpadami

Lp.	Wskaźnik	Jednostka miary
<i>A. Wskaźniki stanu gospodarki odpadami i zmiany presji na środowisko</i>		
1.	Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych/1 mieszkańca x rok	kg/M/rok
2.	Udział odpadów z sektora komunalnego deponowanych na składowiskach	%
3.	Udział odzyskiwanych surowców wtórnych w całkowitym strumieniu odpadów komunalnych	%
4.	Udział odpadów z sektora gospodarczego deponowanych na składowiskach	%
5.	Stopień odzysku odpadów przemysłowych	%
6.	Ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych/1 mieszkańca x rok	kg/M/rok
7.	Stopień unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych	%
8.	Nakłady na gospodarkę odpadami (w tym inwestycyjne i pozainwestycyjne)	mln zł/rok
<i>B. Wskaźniki świadomości ekologicznej</i>		
1.	Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy gospodarki odpadami wg oceny jakościowej	
2.	Ilość i rodzaj interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców (np. dzikie wysypiska)	
3.	Ilość i rodzaj kampanii edukacyjno-informacyjnych	

Określenie wskaźników zawartych w tabeli 6-3 wymaga posiadania odpowiednich informacji:

- pochodzących z monitoringu środowiska (grupa A). Informacje te powinny być opracowane przez odpowiednie służby środowiskowe
- pochodzących z przeprowadzenia odpowiednich badań społecznych (grupa B), np. raz na 2 lata. Badania te powinny być prowadzone przez wyspecjalizowane jednostki badania opinii społecznej. Wskaźniki społecznych efektów programu są wielkościami wolnozmiennymi. Są wynikiem badań opinii społecznej i specjalistycznych opracowań służących jakościowej ocenie udziału społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy stanu środowiska, a także ocenie odbioru przez społeczeństwo efektów planu przez ilość i jakość interwencji zgłaszanych do Urzędu Miasta.

Przy wyborze wskaźników uwzględniono możliwość monitorowania stopnia realizacji i efektów wdrażania Planu Gospodarki Odpadami w mieście Siedlce. Istnieje możliwość korygowania zaprojektowanego zestawu wskaźników w trakcie prowadzenia monitoringu, w zależności od bieżących potrzeb. Dane analizowane na bieżąco pozwolą na rozpoznanie trudności i ewentualnych opóźnień w realizacji konkretnych przedsięwzięć, szczególnie inwestycyjnych oraz na ocenę zaangażowania poszczególnych ogniw odpowiedzialnych za ich wykonanie.

Baza danych o odpadach,

Elementem wspomagającym system sprawozdawczości oparty na wskaźnikach środowiskowych może być komputerowy system gospodarki odpadami na poziomie powiatu/gminy. Opracowany i wdrożony system będzie nie tylko narzędziem do gromadzenia informacji dotyczących gospodarowania odpadami, ale również bardzo użytecznym narzędziem dla potrzeb kontroli i kształtowania przyszłościowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami. Właściwe ukierunkowanie systemu przepływu informacji z przedsiębiorstw do bazy, w celu stałego uaktualniania danych, a także obserwacja zachodzących zmian, będą dawały aktualny obraz skuteczności wdrażania i stopnia realizacji w czasie, zamierzonych w planie celów.

Powiatowe/gminne komputerowe systemy gospodarki odpadami (bazy) będą podstawą stworzenia wojewódzkiej bazy gospodarki odpadami (WBGO). Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 roku (Dz. U. Nr 152, poz. 1740) Marszałek Województwa jest odpowiedzialny za tworzenie bazy danych o odpadach. Przepływ informacji odbywać się będzie ze szczebla wojewódzkiego do centralnego i pozwoli na dokonanie raz na 2 lata oceny wdrażania uchwalonych planów gospodarki odpadami. Natomiast cykliczna aktualizacja danych stworzy korzystne warunki do prowadzenia stałego bilansu odpadów komunalnych, niebezpiecznych i przemysłowych wytwarzanych bądź poddawanych procesom odzysku i unieszkodliwiania na terenie powiatu lub poza nim.

System nadzoru i kontroli

System nadzoru i kontroli odbywać się będzie zgodnie z ustawowymi zadaniami i kompetencjami odpowiednich służb.

Zakres kontrolowanych i nadzorowanych informacji dotyczyć będzie:

- ilości i rodzajów wytwarzanych odpadów,
- sposobów postępowania z odpadami (odzysk, unieszkodliwianie w tym składowanie),
- rodzaju i charakterystyki technicznej i ekologicznej obiektów i urządzeń i instalacji służących do odzysku i /lub unieszkodliwiania odpadów, w tym istniejących składowisk,
- sposobów minimalizacji powstawania odpadów.